C/2024/6769

26.11.2024

P9_TA(2024)0115

Ftehim Qafas Avvanzat bejn l-UE u ċ-Ċilì (Riżoluzzjoni)

Riżoluzzjoni tal-Parlament Ewropew tad-29 ta' Frar 2024 dwar il-proposta għal deċiżjoni tal-Kunsill dwar il-konklużjoni, f'isem l-Unjoni Ewropea, tal-Ftehim Qafas Avvanzat bejn l-Unjoni Ewropea u l-Istati Membri tagħha, minn naħa waħda, u r-Repubblika taċ-Ċilì, min-naħa l-oħra (COM(2023)0432 – C9-0467/2023 – 2023/0260R(NLE))

(C/2024/6769)

Il-Parlament Ewropew,

— wara li kkunsidra l-proposta għal deċiżjoni tal-Kunsill (COM(2023)0432),

— wara li kkunsidra l-abbozz tal-Ftehim Qafas Avvanzat bejn l-Unjoni Ewropea u l-Istati Membri tagħha, minn naħa waħda, u r-Repubblika taċ-Ċilì, min-naħa l-oħra,

— wara li kkunsidra d-Dikjarazzjoni Konġunta dwar id-Dispożizzjonijiet dwar il-Kummerċ u l-Iżvilupp Sostenibbli li tinsab fil-Ftehim Qafas Avvanzat bejn l-Unjoni Ewropea u l-Istati Membri tagħha, minn naħa waħda, u r-Repubblika taċ-Ċilì, min-naħa l-oħra, li hija mehmuża mal-Ftehim Qafas Avvanzat,

— wara li kkunsidra l-Ftehim Interim dwar il-Kummerċ bejn l-Unjoni Ewropea u r-Repubblika taċ-Ċilì,

— wara li kkunsidra l-Ftehim ta' Assoċjazzjoni bejn il-Komunità Ewropea u l-Istati Membri tagħha, minn naħa waħda, u ċ-Ċilì, min-naħa l-oħra ([1]), li daħal fis-seħħ fl-1 ta' Marzu 2005, u li se jiġi sostitwit mill-Ftehim Qafas Avvanzat,

— wara li kkunsidra l-Ftehim dwar il-Kummerċ tal-Inbid u l-Ftehim dwar il-Kummerċ tal-Ispirti u x-Xorb Aromatizzat, li qabel kienu annessi mal-Ftehim ta' Assoċjazzjoni u se jiġu inkorporati fil-Ftehim Qafas Avvanzat,

— wara li kkunsidra d-direttivi ta' negozjati tat-13 ta' Novembru 2017 għan-negozjati dwar Ftehim ta' Assoċjazzjoni modernizzat maċ-Ċilì maħruġa mill-Kunsill u ppubblikati fit-22 ta' Jannar 2018,

— wara li kkunsidra r-rakkomandazzjoni tiegħu tat-13 ta' Ġunju 2018 lill-Kunsill, lill-Kummissjoni u lill-Viċi President tal-Kummissjoni/Rappreżentant Għoli tal-Unjoni għall-Affarijiet Barranin u l-Politika ta' Sigurtà dwar in-negozjati rigward il-modernizzazzjoni tal-Ftehim ta' Assoċjazzjoni UE-Ċilì ([2]),

— wara li kkunsidra r-rakkomandazzjoni tiegħu tal-14 ta' Settembru 2017 lill-Kunsill, lill-Kummissjoni u lis-Servizz Ewropew għall-Azzjoni Esterna dwar in-negozjati rigward il-modernizzazzjoni tal-pilastru tal-kummerċ tal-Ftehim ta' Assoċjazzjoni UE-Ċilì ([3]),

— wara li kkunsidra l-komunikazzjoni konġunta tal-Kummissjoni u tar-Rappreżentant Għoli tal-Unjoni għall-Affarijiet Barranin u l-Politika ta' Sigurtà tal-20 ta' Ġunju 2023 intitolata "Strateġija Ewropea ta' Sigurtà Ekonomika" (JOIN(2023)2020),

— wara li kkunsidra l-komunikazzjoni konġunta tal-Kummissjoni u r-Rappreżentant Għoli tal-Unjoni għall-Affarijiet Barranin u l-Politika ta' Sigurtà tas-7 ta' Ġunju 2023 intitolata "Aġenda Ġdida għar-Relazzjonijiet bejn l-UE u l-Amerika Latina u l-Karibew" (JOIN(2023)0017),

— wara li kkunsidra l-komunikazzjoni tal-Kummissjoni tat-22 ta' Ġunju 2022 intitolata "Is-saħħa tas-sħubiji tal-kummerċ: flimkien għal tkabbir ekonomiku ekoloġiku u ġust" (COM(2022)0409),

([1]) ĠU L 352, 30.12.2002, p. 3.
([2]) ĠU C 28, 27.1.2020, p. 121.
([3]) ĠU C 337, 20.9.2018, p. 113.

— wara li kkunsidra l-komunikazzjoni konġunta tal-Kummissjoni u tar-Rappreżentant Għoli tal-Unjoni għall-Affarijiet Barranin u l-Politika ta' Sigurtà tal-1 ta' Diċembru 2021 intitolata "Il-Portal Globali" (JOIN(2021)0030),

— wara li kkunsidra l-komunikazzjoni tal-Kummissjoni tat-18 ta' Frar 2021 intitolata "Rieżami tal-Politika Kummerċjali - Politika Kummerċjali Miftuħa, Sostenibbli u Assertiva" (COM(2021)0066),

— wara li kkunsidra l-komunikazzjoni tal-Kummissjoni tal-11 ta' Diċembru 2019 intitolata "Il-Patt Ekoloġiku Ewropew" (COM(2019)0640),

— wara li kkunsidra r-riżoluzzjoni tiegħu tas-6 ta' Ottubru 2022 dwar l-eżitu tar-rieżami tal-Kummissjoni tal-Pjan ta' Azzjoni ta' 15-il Punt dwar il-kummerċ u l-iżvilupp sostenibbli ([4]),

— wara li kkunsidra r-riżoluzzjoni tiegħu tat-23 ta' Ġunju 2022 dwar il-futur tal-politika ta' investiment internazzjonali tal-UE ([5]),

— wara li kkunsidra l-Valutazzjoni tal-Impatt tal-24 ta' Mejju 2017 li takkumpanja r-Rakkomandazzjoni Konġunta għal Deċiżjoni tal-Kunsill li tawtorizza lill-Kummissjoni Ewropea u lir-Rappreżentant Għoli tal-Unjoni għall-Affarijiet Barranin u l-Politika ta' Sigurtà biex jiftħu negozjati u jinnegozjaw Ftehim ta' Assoċjazzjoni modernizzat mar-Repubblika taċ-Ċilì (SWD(2017)0173),

— wara li kkunsidra l-Valutazzjoni tal-Impatt għas-Sostenibbiltà tas-7 ta' Mejju 2019 b'Appoġġ għan-Negozjati għall-Modernizzazzjoni tal-Parti Kummerċjali tal-Ftehim ta' Assoċjazzjoni maċ-Ċilì,

— wara li kkunsidra d-Dikjarazzjoni tas-Summit 2023 bejn l-UE u l-Komunità ta' Stati tal-Amerika Latina u tal-Karibew (CELAC) li sar fi Brussell fis-17 u t-18 ta' Lulju 2023,

— wara li kkunsidra d-dikjarazzjoni magħmula mill-President tal-Kummissjoni Ursula von der Leyen mal-President Ċilen Gabriel Boric tal-14 ta' Ġunju 2023,

— wara li kkunsidra r-Riżoluzzjoni ES-11/1 tal-Assemblea Ġenerali tan-NU tat-2 ta' Marzu 2022 intitolata "L-aggressjoni kontra l-Ukrajna",

— wara li kkunsidra l-Konvenzjoni tan-NU dwar id-Diversità Bijoloġika u l-Qafas Globali tal-Bijodiversità ta' Kunming-Montreal tal-2022,

— wara li kkunsidra l-Konvenzjoni Qafas tan-Nazzjonijiet Uniti dwar it-Tibdil fil-Klima (UNFCCC) u l-Ftehim ta' Pariġi, adottati waqt il-21 Konferenza tal-Partijiet għall-UNFCCC, fit-12 ta' Diċembru 2015,

— wara li kkunsidra d-Dikjarazzjoni tan-NU dwar id-Drittijiet tal-Popli Indiġeni (UNDRIP),

— wara li kkunsidra l-konvenzjonijiet tal-Organizzazzjoni Internazzjonali tax-Xogħol (ILO), b'mod partikolari l-Konvenzjoni 169 tal-ILO dwar il-Popli Indiġeni u Tribali,

— wara li kkunsidra l-konklużjonijiet taż-żjarat fiċ-Ċilì ta' żewġ delegazzjonijiet *ad hoc* tal-Kumitat għall-Affarijiet Barranin fid-19 u l-20 ta' Ġunju 2023, u tal-Kumitat għall-Kummerċ Internazzjonali mit-23 sal-25 ta' Mejju 2022,

— wara li kkunsidra l-Memorandum ta' Qbil bejn l-Unjoni Ewropea u r-Repubblika taċ-Ċilì dwar Sħubija Strateġika dwar Ktajjen tal-Valur Sostenibbli tal-Materja Prima, iffirmat fi Brussell fit-18 ta' Lulju 2023,

— wara li kkunsidra d-Dikjarazzjoni Konġunta tal-Ministri għall-affarijiet interni tal-Istati Membri tal-Unjoni Ewropea u l-Ministri responsabbli għal kwistjonijiet ta' sigurtà tal-Istati Membri tal-Kumitat Latin-Amerikan għas-Sigurtà Interna (Dikjarazzjoni Konġunta UE-CLASI) tat-28 ta' Settembru 2023,

— wara li kkunsidra l-istrateġija nazzjonali għall-litju ppreżentata mill-Gvern Ċilen fl-20 ta' April 2023,

— wara li kkunsidra t-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea, u b'mod partikolari t-Titolu V tiegħu dwar l-azzjoni esterna tal-Unjoni,

([4]) ĠU C 132, 14.4.2023, p. 99.
([5]) ĠU C 32, 27.1.2023, p. 96.

— wara li kkunsidra t-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE), u b'mod partikolari l-Artikoli 91, 100(2), 207 u 212 tiegħu, flimkien mal-Artikolu 218,

— wara li kkunsidra l-Artikolu 105(5) tar-Regoli ta' Proċedura tiegħu,

— wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Kumitat għall-Agrikoltura u l-Iżvilupp Rurali,

— wara li kkunsidra r-rapport interim tal-Kumitat għall-Affarijiet Barranin u tal-Kumitat għall-Kummerċ Internazzjonali (A9-0017/2024),

A. billi l-instabbiltà internazzjonali attwali tenfasizza l-ħtieġa li l-UE tagħti ħajja ġdida lis-sħubijiet tagħha ma' pajjiżi demokratiċi u tal-istess fehma li jħaddnu l-istess valuri sabiex issaħħaħ l-awtonomija strateġika miftuħa tagħha, tiddiversifika l-katini tal-provvista tagħha, tiżgura aċċess għall-materja prima kritika u tikkoopera fil-fora multilaterali kollha biex tipproteġi l-ordni internazzjonali bbażat fuq ir-regoli abbażi tal-paċi, l-istat tad-dritt u l-iżvilupp sostenibbli;

B. billi ċ-Ċilì u l-UE huma sħab mill-qrib biex jindirizzaw l-isfidi reġjonali u globali u huma magħquda minn valuri kondiviżi universali bħad-demokrazija u d-drittijiet tal-bniedem, u rabtiet kulturali, ekonomiċi u politiċi; billi ċ-Ċilì huwa sieħeb affidabbli u importanti ħafna tal-UE;

C. billi l-Ftehim Qafas Avvanzat modernizzat UE-Ċilì ("il-Ftehim") jippromwovi valuri u prinċipji komuni, għandu l-potenzjal li jsaħħaħ b'mod konsiderevoli l-kooperazzjoni bejn iċ-Ċilì u l-UE, jestendiha għal oqsma ġodda, u li joffri appoġġ reċiproku biex jiġu indirizzati sfidi globali ġodda;

D. billi żewġ proġetti kbar maċ-Ċilì qed jiġu implimentati bħala parti mill-istrateġija tal-Global Gateway tal-UE: l-inizjattiva Tim Ewropa għall-iżvilupp tal-idroġenu rinnovabbli fiċ-Ċilì, b'baġit inizjali ta' EUR 225 miljun; u l-inizjattiva għall-iżvilupp ta' ktajjen tal-valur tal-materja prima kritika għal-litju u r-ram;

E. billi laqgħa ministerjali bejn l-UE u l-Kumitat Latin-Amerikan għas-Sigurtà Interna (CLASI), li ċ-Ċilì huwa membru tiegħu, saret fi Brussell fit-28 ta' Settembru 2023, u din wasslet għall-adozzjoni ta' dikjarazzjoni konġunta dwar il-ħtieġa li tissaħħaħ il-kooperazzjoni dwar is-sigurtà u l-ġlieda kontra t-traffikar tad-droga;

F. billi l-UE hija t-tielet l-akbar sieħeb kummerċjali taċ-Ċilì u hija l-akbar sors ta' investiment dirett barrani tiegħu; billi l-Ftehim ta' Assoċjazzjoni UE-Ċilì, li ilu fis-seħħ mill-2003, espanda b'mod sinifikanti l-kummerċ bilaterali u issa jeħtieġ li jiġi modernizzat sabiex jinġieb f'konformità mal-istandards internazzjonali; billi l-UE u ċ-Ċilì jikkondividu impenn li jippromwovu sistema kummerċjali multilaterali miftuħa, sostenibbli, ibbażata fuq ir-regoli u l-valuri li għandha fil-qalba tagħha l-Organizzazzjoni Dinjija tal-Kummerċ (WTO);

G. billi ċ-Ċilì huwa wieħed mill-aktar ekonomiji miftuħa tad-dinja u jiddependi ħafna fuq il-kummerċ internazzjonali; billi ċ-Ċilì għandu waħda mill-aktar ekonomiji prosperi tal-Amerka Latina, filwaqt li l-inugwaljanza soċjoekonomika għadha għolja;

H. billi l-aħħar rapporti tan-NU jindikaw ([6]) li s-sehem tal-Amerka Latina u tal-Karibew fl-esportazzjonijiet globali tal-manifattura ma qabiżx 5 % f'dawn l-aħħar 20 sena, u dan juri li r-reġjun għandu defiċit kummerċjali persistenti u li qed jikber fl-esportazzjonijiet tal-manifattura;

I. billi ċ-Ċilì għandu whud mill-aħjar kundizzjonijiet naturali madwar id-dinja għall-produzzjoni tal-idroġenu ekoloġiku; billi l-Gvern taċ-Ċilì adotta strateġija ambizzjuża għall-idroġenu ekoloġiku li għandha l-għan li tagħmel miċ-Ċilì wieħed mill-aqwa produtturi tal-idroġenu ekoloġiku fid-dinja;

J. billi l-litju huwa materja prima strateġika; billi ċ-Ċilì huwa t-tieni l-akbar produttur tal-litju fid-dinja u għandu l-akbar riżervi tal-litju madwar id-dinja; billi ċ-Ċilì diġà huwa l-akbar fornitur tal-litju għall-UE b'distakk qawwi mill-pajjiżi l-oħra; billi ċ-Ċilì huwa wkoll l-akbar produttur dinji tar-ram; billi l-Gvern Ċilen adotta strateġija ambizzjuża għal-litju bl-għan li tiżdied il-produzzjoni tal-litju taċ-Ċilì; billi huwa fl-interess kemm taċ-Ċilì kif ukoll tal-UE li titrawwem il-kapaċità taċ-Ċilì li jibni l-kapaċità industrijali domestika tiegħu stess f'dan is-settur, b'mod partikolari billi jiġġenera valur miżjud permezz tal-ipproċessar domestiku u t-trasformazzjoni tal-materja prima;

K. billi l-agrikoltura u l-estrazzjoni huma setturi ewlenin għall-ekonomija Ċilena; billi l-valutazzjoni tal-impatt għas-sostenibbiltà indikat li l-estrazzjoni tal-litju fiċ-Ċilì hija kkonċentrata f'reġjuni skarsi tal-ilma, żoni li fil-biċċa l-kbira huma popolati minn komunitajiet rurali u indiġeni; billi żieda mhux ikkontrollata u mhux sostenibbli fil-produzzjoni tal-minjieri u tal-agrikoltura jista' jkollha impatti negattivi; billi dawn ir-riskji jridu jiġu indirizzati bir-reqqa u mmonitorjati mill-qrib;

([6]) https://www.cepal.org/en/pressreleases/goods-exports-latin-america-and-caribbean-increase-20-2022-growth-down-previous-year; http://repositorio.cepal.org/handle/11362/48651.

L. billi l-politiki kummerċjali u ta' investiment għandhom jikkontribwixxu biex l-istandards soċjali, ambjentali u tat-trattament xieraq tal-annimali jogħlew u jiżguraw ir-rispett sħiħ għad-drittijiet fundamentali, inklużi l-komunitajiet lokali u d-drittijiet tal-popli indiġeni, id-dritt għal ikel u ilma adegwat u d-drittijiet tal-bdiewa u ta' persuni oħra li jaħdmu fiż-żoni rurali; billi l-approċċ tal-UE għall-kummerċ u l-iżvilupp sostenibbli għandu l-għan li jikkontribwixxi għall-implimentazzjoni effettiva tad-drittijiet fundamentali tax-xogħol tal-ILO u tal-Ftehim ta' Pariġi;

M. billi l-UE rriformat id-dispożizzjonijiet dwar il-protezzjoni tal-investiment, issostitwiet il-mekkaniżmu għas-soluzzjoni tat-tilwim bis-Sistema ta' Qorti tal-Investiment u nediet negozjati multilaterali għal qorti tal-investiment, li huma passi sinifikanti fid-direzzjoni t-tajba għal politika ta' investiment modernizzata u sostenibbli; billi s-Sistema ta' Qorti tal-Investiment se tissostitwixxi t-trattati bilaterali antiki dwar il-protezzjoni tal-investiment li ċ-Ċilì kkonkluda ma' 16-il Stat Membru tal-UE;

N. billi l-Kunsill ippubblika s-sett sħiħ ta' direttivi ta' negozjati għall-Ftehim, għall-ewwel darba għal din ix-xorta ta' ftehim li jkopri kwistjonijiet politiċi u kummerċjali, u b'hekk wieġeb għas-sejħiet għal aktar trasparenza u komunikazzjoni aħjar tal-kontenut u l-objettivi tan-negozjati;

Il-kooperazzjoni bireġjonali

1. Jenfasizza s-sinifikat ġeopolitiku ta' relazzjonijiet bireġjonali b'saħħithom bejn l-UE u l-pajjiżi tal-Amerka Latina u l-Karibew, u l-importanza politika ta' relazzjonijiet bilaterali robusti bejn l-UE u ċ-Ċilì bbażati fuq, fost l-oħrajn, il-modernizzazzjoni tal-ftehim ta' assoċjazzjoni; jenfasizza l-valur ġeopolitiku tal-Ftehim fid-dawl tal-preżenza ta' atturi oħra, bħaċ-Ċina;

2. Jilqa' s-Summit UE-CELAC ta' Lulju 2023 u l-impenn biex din is-sħubija strateġika tkompli tiġi approfondita abbażi ta' valuri u prinċipji kondiviżi kif ukoll fuq rabtiet storiċi, lingwistiċi, kulturali u soċjali; jisħaq fuq is-sinifikat ta' djalogu bireġjonali u japprezza r-rwol kostruttiv taċ-Ċilì f'dan id-djalogu bireġjonali, kif ukoll fil-livell multilaterali;

3. Jenfasizza li l-istrateġija tal-UE għall-Amerka Latina u l-Karibew jeħtieġ li tiġi implimentata malajr fuq il-bażi tal-prijoritajiet konġunti; jenfasizza l-importanza li jingħaqdu l-forzi mal-pajjiżi tas-CELAC biex jiġu promossi u garantiti l-paċi u s-sigurtà, id-demokrazija, l-istat tad-dritt, id-drittijiet tal-bniedem u l-iżvilupp, kif ukoll jiġu indirizzati sfidi globali bħat-tibdil fil-klima, il-kriżi tal-bijodiversità, il-migrazzjoni, il-vjolenza abbażi tal-ġeneru u l-korruzzjoni;

4. Jilqa' t-tħabbira ta' pakkett finanzjarju ta' EUR 45 biljun biex jappoġġja tranżizzjoni ekoloġika ġusta, trasformazzjoni diġitali inklużiva, żvilupp tal-bniedem u reżiljenza tas-saħħa fl-Amerka Latina u l-Karibew, u b'mod partikolari jilqa' l-fatt li l-proġett għall-iżvilupp tal-Fond għall-Idroġenu Ekoloġiku fiċ-Ċilì għamel progress sinifikanti; jappella għall-implimentazzjoni rapida tal-aġenda ta' investiment tal-Global Gateway tal-UE fl-Amerka Latina u fil-Karibew abbażi tal-approċċ ta' Tim Ewropa;

5. Jinnota li l-appoġġ tas-sħab fl-Amerka Latina u l-Karibew kien u għadu siewi ħafna rigward il-votazzjoni fl-Assemblea Ġenerali tan-NU dwar il-gwerra ta' aggressjoni mhux ġustifikata, mhux provokata u illegali tar-Russja kontra l-Ukrajna; jilqa' l-fatt li ċ-Ċilì vvota favur ir-riżoluzzjonijiet tal-Assemblea Ġenerali tan-NU li jikkundannaw l-aggressjoni tar-Russja kontra l-Ukrajna; japprezza l-għajnuna umanitarja pprovduta miċ-Ċilì lill-Ukrajna kif ukoll id-disponibbiltà ta' speċjalisti Ċileni li jipparteċipaw fit-tneħħija tal-mini fit-territorji tal-Ukrajna; iħeġġeġ liċ-Ċilì jadotta huwa wkoll il-miżuri restrittivi adottati mill-pajjiżi tal-Punent kontra r-Russja;

Id-djalogu politiku u l-kooperazzjoni settorjali

6. Jenfasizza l-fatt li ċ-Ċilì huwa sieħeb ewlieni tal-UE fl-Amerka Latina u l-Karibew u jikkondividi valuri demokratiċi u ħafna interessi komuni mal-UE;

7. Jinnota li l-Ftehim ta' Assoċjazzjoni UE-Ċilì tal-2002 kien storja ta' suċċess, peress li jipprovdi qafas legali ċar għal djalogi regolari u jippermetti diskussjoni dwar ħafna oqsma ta' interess komuni;

8. Jinnota b'sodisfazzjon li l-Ftehim jirrifletti ħafna mir-rakkomandazzjonijiet tal-Parlament maħruġa qabel in-negozjati tal-Ftehim;

9. Jilqa' l-fatt li d-diplomazija parlamentari hija rikonoxxuta bħala pilastru tad-djalogu politiku maċ-Ċilì; ifaħħar ir-rwol ewlieni taċ-Ċilì fil-Parlament Andin kif ukoll fl-Assemblea Parlamentari Ewro-Latino-Amerikana;

10. Jissottolinja l-importanza, fil-kuntest tal-Ftehim, tal-ġlieda kontra kull xorta ta' ksur tad-drittijiet tal-bniedem u li jinqerdu b'mod effettiv id-diskriminazzjoni ekonomika u kwalunkwe diskriminazzjoni kontra l-popli indiġeni, il-ħaddiema migranti, il-persuni b'diżabbiltà, il-persuni LGBTI fost l-oħrajn, u kwalunkwe persuna vulnerabbli oħra; jilqa' l-fatt li l-Ftehim fih dispożizzjonijiet robusti dwar il-prinċipji demokratiċi, id-drittijiet tal-bniedem u l-istat tad-dritt; jissottolinja l-importanza tal-infurzabbiltà tal-impenji tad-drittijiet tal-bniedem;

11. Itenni l-importanza tal-protezzjoni tad-drittijiet tal-popli indiġeni f'konformità mal-ftehimiet internazzjonali bħall-UNDRIP u l-Konvenzjoni 169 tal-ILO, inkluż ir-rispett tal-kunsens liberu, minn qabel u infurmat (FPIC) tal-komunitajiet lokali u tal-popli indiġeni;

12. Jissottolinja l-importanza tar-rispett u l-ħarsien tad-dritt għal-libertà ta' għaqda; jisħaq, f'dan ir-rigward, li r-rwol tad-difensuri tad-drittijiet tal-bniedem u tal-informaturi, fost l-oħrajn, huwa kruċjali u jeħtieġ li jiġi protett;

13. Jissottolinja li l-Ftehim għandu l-potenzjal li jsaħħaħ b'mod konsiderevoli l-kooperazzjoni bejn iċ-Ċilì u l-UE u jmexxiha lejn oqsma ġodda li jvarjaw miċ-ċiberkriminalità, u l-ġlieda kontra l-ħasil tal-flus u l-finanzjament tat-terroriżmu, għall-kooperazzjoni dwar kwistjonijiet polari;

14. Jilqa' l-fatt li l-Ftehim jipprevedi kooperazzjoni politika msaħħa dwar kwistjonijiet barranin u ta' sigurtà fost sfidi ġeopolitiċi, b'mod partikolari rigward il-ġlieda kontra l-proliferazzjoni tal-armi ta' qerda massiva;

15. Jissottolinja li l-kooperazzjoni mas-sħab internazzjonali hija pilastru ewlieni tal-aġenda tal-UE għas-sigurtà u d-difiża; jilqa' t-tnedija tad-djalogu bilaterali UE-Ċilì dwar is-Sigurtà u d-Difiża; jitlob għall-approfondiment tal-kooperazzjoni dwar id-difiża u s-sigurtà maċ-Ċilì, inkluż fil-qafas tal-Boxxla Strateġika; japprezza l-parteċipazzjoni taċ-Ċilì mill-2004 fl-operazzjoni militari ta' ġestjoni tal-kriżijiet fil-Bożnija-Ħerzegovina (Operazzjoni Althea);

16. Jirrimarka li l-Partijiet qablu li jikkooperaw u li jsir skambju tal-fehmiet fl-oqsma tal-migrazzjoni regolari u irregolari; iqis li l-iskambju tal-aħjar prattiki huwa għodda utli ħafna; jinnota li ċ-Ċilì huwa destinazzjoni ewlenija għall-migranti minn pajjiżi oħra tal-Amerika Latina, b'mod partikolari l-Venezwela; jirrikonoxxi l-isforzi tal-Gvern Ċilen biex jintegra b'suċċess il-popolazzjoni tal-migranti; jirrikonoxxi r-rwol importanti taċ-Ċilì bħala l-President Pro Tempore tal-Proċess ta' Quito li jikkoordina rispons reġjonali għall-kriżi tal-migrazzjoni Venezwelana;

17. Jinsab imħasseb dwar iż-żieda fil-kriminalità organizzata u t-traffikar tad-droga fl-Amerika Latina u l-Karibew, it-traffikar dejjem aktar prominenti tad-drogi fiċ-Ċilì kif ukoll il-kwantitajiet bla preċedent ta' drogi illeċiti traffikati lejn l-UE mir-reġjun; jitlob żieda sostanzjali fil-kooperazzjoni bireġjonali biex jiġi miġġieled dan it-theddid; iqis li huwa importanti li l-Ftehim ikun fih dispożizzjonijiet dwar il-kooperazzjoni fil-ġlieda kontra l-kriminalità organizzata u t-traffikar tad-droga sabiex jiġi żgurat approċċ integrat, ibbażat fuq l-evidenza u effettiv;

18. Jenfasizza li kemm l-UE kif ukoll iċ-Ċilì impenjaw ruħhom li jagħmlu lill-Ewropa u liċ-Ċilì newtrali għall-klima sal-2050; jilqa' l-impenn li tissaħħaħ il-kooperazzjoni fil-ġlieda kontra l-kriżi klimatika skont il-UNFCCC u li jiġu implimentati b'mod effettiv il-Ftehim ta' Pariġi dwar it-Tibdil fil-Klima, il-protezzjoni tal-ambjent u l-ġestjoni sostenibbli tar-riżorsi naturali, inkluż fil-qafas tal-Konvenzjoni tan-NU dwar id-Diversità Bijoloġika; jisħaq li dan l-impenn irid jiġi rifless b'miżuri konkreti bħala parti mill-implimentazzjoni tal-Ftehim;

19. Jirrikonoxxi l-importanza tal-kooperazzjoni dwar in-navigazzjoni ċivili bis-satellita, l-osservazzjoni tad-Dinja u attivitajiet spazjali oħra; jappoġġja l-ħidma taċ-Ċentru ta' Informazzjoni Galileo reġjonali fiċ-Ċilì fil-monitoraġġ tal-inizjattivi lokali u reġjonali ta' navigazzjoni bis-satellita, jidentifika swieq u partijiet ikkonċernati potenzjali, u jipprovdi appoġġ lill-utenti fl-iżvilupp ta' applikazzjonijiet ġodda permezz ta' kooperazzjoni bejn l-industrija tal-Amerka Latina u dik Ewropea; jilqa' t-tħabbira reċenti dwar l-introduzzjoni ta' strateġija reġjonali Copernicus fl-Amerka Latina u l-Karibew, inkluż ċentru tad-data reġjonali Copernicus fiċ-Ċilì;

20. Japprezza l-potenzjal għall-approfondiment ulterjuri tal-kooperazzjoni fl-oqsma tar-riċerka xjentifika, l-iżvilupp teknoloġiku u l-innovazzjoni, iż-żgħażagħ u l-kultura;

21. Jirrikonoxxi l-impenn li jiġu rispettati l-konvenzjonijiet tal-ILO u li jsir skambju ta' informazzjoni dwar metodi li jkejlu l-faqar biex jiġu appoġġjati politiki bbażati fuq l-evidenza; iħeġġeġ l-iskambju tal-aħjar prattiki meta jitqies il-livell għoli ta' inugwaljanza fl-introjtu taċ-Ċilì;

22. Jilqa' l-impenn konġunt tant meħtieġ biex tinkiseb l-Aġenda 2030 għall-Iżvilupp Sostenibbli tan-Nazzjonijiet Uniti u l-Għanijiet ta' Żvilupp Sostenibbli tagħhom, peress li huma kruċjali biex jiġu indirizzati l-isfidi tal-lum filwaqt li ħadd ma jitħalla jibqa' lura;

Il-pilastru tal-kummerċ u l-investiment

23. Jilqa' l-Ftehim bħala sinjal importanti li jappoġġja l-kummerċ miftuħ, ġust u bbażat fuq ir-regoli u l-valuri, fi żmien li fih il-frammentazzjoni ekonomika u l-protezzjoniżmu qed jiżdiedu; jemmen li l-Ftehim se jkun ta benefiċċju reċiproku u se jikkontribwixxi għat-tisħiħ tal-iżvilupp ekonomiku fit-tul, il-ħolqien tal-impjiegi, id-diversifikazzjoni u l-proċessi ta' produzzjoni b'valur miżjud;

24. Ifaħħar in-natura ambizzjuża u komprensiva tal-pilastru tal-kummerċ u l-investiment tal-Ftehim, li jwettaq il-prijoritajiet stabbiliti fir-rakkomndazzjoni tal-Parlament tal-14 ta' Settembru 2017 ([7]); jinnota li 99 % tal-linji tariffarji se jiġu liberalizzati kompletament u 'l fuq minn 95 % tal-kummerċ bejn l-UE u ċ-Ċilì se jkun mingħajr dazju skont il-Ftehim; jilqa' l-fatt li l-ftehim ġie mmodernizzat abbażi tal-Ftehim ta' Faċilitazzjoni tal-Kummerċ tad-WTO; jisħaq, f'dan ir-rigward, li huwa kruċjali li jiġi evitat piż amministrattiv bla bżonn u li jiġu ssimplifikati l-proċeduri ta' esportazzjoni matul l-implimentazzjoni tal-Ftehim;

25. Jilqa' l-fatt li l-kapitolu dwar il-kummerċ u l-iżvilupp sostenibbli (TSD) fih impenji ambizzjużi u vinkolanti dwar l-istandards ambjentali u tax-xogħol; jiddispjaċih, madankollu, li l-ftehim għadu ma jirriflettix bis-sħiħ l-approċċ il-ġdid tal-UE dwar il-kummerċ u l-iżvilupp sostenibbli;

26. Jinnota li fid-dikjarazzjoni konġunta tagħhom dwar il-kummerċ u l-iżvilupp sostenibbli mehmuża mal-Ftehim, l-UE u ċ-Ċilì jimpenjaw ruħhom li jagħmlu rieżami tad-dispożizzjonijiet tal-Ftehim dwar il-Kummerċ u l-Iżvilupp Sostenibbli mad-dħul fis-seħħ tal-Ftehim Kummerċjali Interim; jissottolinja l-importanza ta' rieżami ambizzjuż, biex il-ftehimiet jinġiebu konformi mal-objettivi tal-Patt Ekoloġiku tal-UE u mal-Proposti ta' Riforma tal-UE dwar il-Kummerċ u l-Iżvilupp Sostenibbli kif introdotti fil-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni tal-2022 intitolata "Is-saħħa tas-sħubiji tal-kummerċ: flimkien għal tkabbir ekonomiku ekoloġiku u ġust", li jaf iżżid dispożizzjonijiet biex jissaħħaħ il-mekkaniżmu ta' infurzar tal-kapitlu dwar il-Kummerċ u l-Iżvilupp Sostenibbli, inkluż il-possibbiltá li tiġi applikata fażi ta' konformitá, u s-sanzjonijiet kummerċjali bħala miżura li tittieħed meta ma jkunx hemm għażla oħra f'każijiet ta' nuqqas ta' konformità mal-Ftehim ta' Parigi jew il-prinċipji fundamentali tal-ILO u d-drittijiet fis-seħħ;

27. Jistenna li r-rieżami jitwettaq fl-iskeda ta' żmien stabbilita mid-dikjarazzjoni konġunta u b'segwitu għal konsultazzjonijiet sinifikanti mal-partijiet ikkonċernati rilevanti kollha; jistieden lill-Kummissjoni żżomm lill-Parlament involut mill-qrib matul il-proċess ta' rieżami, f'konformità mal-obbligi tagħha skont l-Artikolu 218(10) tat-TFUE, u tqis bis-sħiħ il-kummenti possibbli mill-Parlament Ewropew;

28. Jinnota li fid-dikjarazzjoni konġunta, iż-żewġ naħat jimpenjaw ruħhom li jikkunsidraw il-possibbiltà li jinkludu l-Ftehim ta' Parigi dwar it-Tibdil fil-Klima bħala element essenzjali tal-Ftehim fil-kuntest tar-rieżami tad-dispożizzjonijiet tal-kummerċ u l-iżvilupp sostenibbli;

29. jisħaq li pjan direzzjonali ta' implimentazzjoni b'miri u stadji importanti konkreti għat-twettiq tagħhom, stabbilit bl-involviment tas-soċjetà ċivili, ikun għodda utli biex jiġu indirizzati l-isfidi tal-kummerċ u l-iżvilupp sostenibbli;

30. Jilqa' l-impenn tal-Partijiet li jippromwovu l-iżvilupp tal-kummerċ internazzjonali b'mod li jwassal għal xogħol deċenti għal kulħadd, b'mod partikolari n-nisa, iż-żgħażagħ u l-persuni b'diżabbiltà, f'konformità mal-obbligi rispettivi tagħhom skont l-ILO;

([7]) Ir-Rakkomandazzjoni tal-Parlament Ewropew tal-14 ta' Settembru 2017 lill-Kunsill, lill-Kummissjoni u lis-Servizz Ewropew għall-Azzjoni Esterna dwar in-negozjati rigward il-modernizzazzjoni tal-pilastru tal-kummerċ tal-Ftehim ta' Assoċjazzjoni UE-Ċilì. ĠU C 337, 20.9.2018, p. 113.

31. Jilqa' r-rikonoxximent tal-għarfien u l-prattiki tal-popli indiġeni skont il-kapitolu dwar il-kummerċ u l-iżvilupp sostenibbli; jiddispjaċih, madankollu, li l-Konvenzjoni Nru 169 tal-ILO u l-prinċipju ta' Kunsens Liberu, Minn Qabel u Infurmat tan-NU, minqux fid-Dikjarazzjoni tan-NU dwar id-Drittijiet tal-Popli Indiġeni (UNDRIP), li jħaddnu d-drittijiet tal-popli indiġeni fir-relazzjonijiet kummerċjali, mhumiex imsemmija b'mod espliċitu;

32. Jilqa' l-inklużjoni ta' kapitolu awtonomu ddedikat għall-kummerċ u l-ġeneru, l-ewwel wieħed tat-tip tiegħu fi ftehim kummerċjali tal-UE, li jirrikonoxxi l-importanza li tiġi inkorporata perspettiva tal-ġeneru fil-promozzjoni tat-tkabbir ekonomiku inklużiv, u r-rwol ewlieni li l-politiki reattivi għal kwistjonijiet ta' ġeneru jista' jkollhom f'dan ir-rigward; jappoġġja bil-qawwa l-inklużjoni ta' għadd ta' impenji vinkolanti biex jiġu eliminati l-ostakli u d-diskriminazzjoni kontra n-nisa, jiġu promossi l-ugwaljanza bejn il-ġeneri u l-emanċipazzjoni tan-nisa u jiġi żgurat li l-kummerċ internazzjonali jkun ta' benefiċċju għal kulħadd; jappoġġja bil-qawwa l-impenn għall-integrazzjoni tal-kunsiderazzjonijiet tal-ġeneru fil-politiki u l-istrumenti kollha u l-impenn konġunt biex jiġu implimentati b'mod effettiv l-obbligi tal-Konvenzjoni dwar l-Eliminazzjoni ta' Kull Forma ta' Diskriminazzjoni kontra n-Nisa kif ukoll l-issodisfar tal-Għan ta' Żvilupp Sostenibbli Nru 5 dwar l-ugwaljanza bejn il-ġeneri; jistenna li l-Kummissjoni tibni fuq dan il-preċedent fin-negozjati kummerċjali futuri kollha;

33. Jirrikonoxxi l-eliminazzjoni tat-tariffi fuq l-esportazzjonijiet tal-UE, li teżenta 99,9 % tal-esportazzjonijiet mit-tariffi, u li tista' tkun favorevoli għall-produtturi tal-Unjoni ta' prodotti agroalimentari ta' kwalità għolja; jilqa' l-fatt li l-kwoti tariffarji għal-laħam taċ-ċanga u dak tan-nagħaġ, li huma t-tnejn prodotti sensittivi, ma għadhomx jinkludu żieda annwali awtomatika, peress li din hija sostitwita b'ammont fiss li se jiżgura aċċess għas-suq aktar stabbli għall-prodotti tal-laħam taċ-Ċilì fil-futur; jistieden lill-Kummissjoni taġġorna l-valutazzjoni tal-impatt kumulattiv tagħha dwar l-impatt tal-ftehimiet kummerċjali kollha fuq is-settur agrikolu tal-UE u, b'mod speċifiku, tevalwa l-komponenti agrikoli tal-Ftehim flimkien ma' konċessjonijiet skont arranġamenti kummerċjali oħra eżistenti u ppjanati sabiex tiġi evitata l-akkumulazzjoni eċċessiva tagħhom;

34. Jirrikonoxxi l-isforzi li saru biex jiġu protetti prodotti agrikoli sensittivi tal-UE bħal-laħam (laħam taċ-ċanga, tat-tjur, tal-majjal u tan-nagħaġ), ċertu frott u ħaxix (eż. tewm, meraq tat-tuffieħ, meraq tal-għeneb) u żejt taż-żebbuġa billi jiġi impost aċċess limitat u kkontrollat għal prodotti sensittivi ħafna li jużaw it-TRQs u jiġu eskluży z-zokkor u l-banana minn kwalunkwe liberalizzazzjoni tal-kummerċ bl-għan li tiġi protetta l-produzzjoni tal-UE;

35. Jirrikonoxxi li l-Ftehim jipproteġi 216-il Indikazzjoni Ġeografika agrikola (IĠ) oħra tal-UE u 18-il IĠ Ċilena, minbarra l-ftehimiet eżistenti dwar l-inbejjed u l-ispirti, li jipproteġu 745 IĠ tal-UE għall-inbejjed u 257 IĠ tal-UE għall-ispirti u l-inbejjed aromatizzati; jenfasizza li l-estensjoni tal-indikazzjonijiet ġeografiċi miftiehma mill-UE u ċ-Ċilì hija pass importanti 'l quddiem fil-protezzjoni tal-indikazzjonijiet ġeografiċi tal-UE fil-livell globali; jistieden lill-Kummissjoni tiżgura infurzar effettiv tar-regoli dwar il-protezzjoni tal-IĠ għall-prodotti tal-UE fiċ-Ċilì u tikkunsidra li tespandi l-lista ta' prodotti tal-IĠ protetti;

36. Jilqa' l-inklużjoni ta' kapitolu ddedikat dwar sistemi tal-ikel sostenibbli li jippromwovu l-kooperazzjoni bilaterali u internazzjonali dwar sistema tal-ikel sostenibbli, inklużi dispożizzjonijiet dwar il-benessri tal-annimali, il-ġlieda kontra l-ħela ta' ikel, l-eleiminazzjoni gradwali tal-użu tas-sustanzi antimikrobiċi, is-sostenibbiltà tal-katina tal-ikel, u l-pestiċidi; jinnota b'mod partikolari l-impenji reċiproċi biex tinżamm l-eliminazzjoni gradwali tal-użu tal-antibijotiċi bħala promoturi tat-tkabbir, fis-seħħ fiċ-Ċilì mill-2018; iħeġġeġ lill-Kummissjoni tagħmel użu sħiħ mid-dispożizzjonijiet ta' kooperazzjoni li jinsabu f'dak il-kapitolu u tiffaċilita l-iskambju ta' informazzjoni dwar prattiki agrikoli innovattivi sabiex l-ambizzjoni tagħha tkun tal-istess livell bħall-isforzi ta' sostenibbiltà tal-UE fil-leġiżlazzjoni dwar il-mitigazzjoni tat-tibdil fil-klima, il-bijodiversità u l-protezzjoni ambjentali; jisħaq li din il-kooperazzjoni għandha tistinka wkoll biex jintlaħqu l-objettivi tal-Qafas Globali tal-Bijodiversità ta' Kunming-Montreal, adottata taħt il-Konvenzjoni dwar id-Diversità Bijoloġika tan-NU, li fost il-miri globali għall-2030 tinkludi l-objettiv li "jitnaqqas b'mill-inqas nofs ir-riskju ġenerali mill-pestiċidi u s-sustanzi kimiċi perikoluży ħafna";

37. Jemmen li l-politika kummerċjali tal-UE għandha tikkontribwixxi biex jinkisbu u jiġu implimentati flimkien l-ogħla standards tas-sikurezza tal-ikel, soċjali, ambjentali, tal-benessri tal-annimali u tad-drittijiet tal-bniedem; jistieden lis-Sottokumitat UE-Ċilì għas-sistemi tal-ikel sostenibbli jiżviluppa pjan ta' kooperazzjoni ambizzjuża biex dawn jinkisbu;

38. Jilqa' l-fatt li l-Ftehim jinkludi l-mekkaniżmu ta' entità unika, għax jevita li kull Stat Membru jkollu jiffirma protokoll biex jesporta prodotti agroalimentari lejn iċ-Ċilì, u b'hekk jittejjeb il-potenzjal ġenerali tal-Ftehim u jitnaqqsu l-piżijiet u l-ispejjeż bla bżonn; jitlob li din il-miżura tiġi inkluża fi ftehimiet kummerċjali futuri;

39. Iħeġġeġ lill-UE u liċ-Ċilì jikkunsidraw kooperazzjoni bilaterali jew multilaterali fl-iżvilupp ta' prattiki ta' produzzjoni sostenibbli u ambjentalment responsabbli u l-iskambju tal-aħjar prattiki fir-riċerka, l-innovazzjoni u l-iżvilupp teknoloġiku; jilqa' l-intenzjoni taż-żewġ partijiet li jiskambjaw l-għarfien espert dwar l-iżvilupp u l-implimentazzjoni tal-istandards tal-benessri tal-annimali;

40. Jistieden lill-Kummissjoni u lill-Istati Membri jiżguraw kundizzjonijiet ekwi għall-prodotti kollha tal-agrikoltura, tas-sajd u tal-akkwakultura kkummerċjalizzati fl-Unjoni irrispettivament mill-oriġini tagħhom, inklużi dawk li joriġinaw fiċ-Ċilì; jisħaq fuq l-importanza li tittejjeb il-koerenza tal-politiki tal-inizjattivi tal-Unjoni, b'mod partikolari fir-rigward tal-kummerċ, l-iżvilupp sostenibbli, il-protezzjoni ambjentali, il-politiki industrijali, is-sajd u l-agrikoltura;

41. Jilqa' l-fatt li l-Ftehim fih sensiela ta' azzjonijiet kemm għall-UE kif ukoll għaċ-Ċilì b'appoġġ għall-isforzi biex jiġu miġġielda l-prattiki tas-sajd illegali, mhux irrapportati u mhux regolati (IUU) u biex jgħin sabiex jiskoraġġixxi l-kummerċ ta' prodotti minn speċijiet maqbuda minn dawk il-prattiki; jilqa' wkoll il-fatt li kemm l-UE kif ukoll iċ-Ċilì reċentement ingħaqdu mal-Wegħda ta' Alleanza ta' Azzjoni dwar is-Sajd IUU, bl-għan li jistimulaw l-ambizzjoni u l-azzjoni fil-ġlieda kontra s-sajd IUU;

42. Jilqa' l-fatt li r-reġjuni ultraperiferiċi tqiesu fil-miżuri ta' salvagwardja bilaterali tal-Ftehim;

43. Jistenna li d-dispożizzjonijiet dwar il-liberalizzazzjoni tal-investiment u l-protezzjoni tal-investiment se jkomplu jagħtu spinta lill-investimenti sostenibbli fiż-żewġ direzzjonijiet billi jiggarantixxu li l-investituri miż-żewġ naħat jingħataw trattament ġust u mhux diskriminatorju; jenfasizza li l-investimenti jeħtieġu sigurtà legali, fiduċja u prevedibbiltà; jisħaq li dawn id-dispożizzjonijiet dwar il-protezzjoni tal-investiment ikunu allinjati bis-sħiħ mal-approċċ riformat tal-UE dwar il-protezzjoni tal-investiment, li għandu l-għan li għandu jiżgura bilanċ xieraq bejn il-protezzjoni tal-investimenti u d-dritt tal-gvernijiet li jirregolaw fl-interess pubbliku; ifakkar li dikjarazzjoni interpretattiva konġunta tikkonferma l-fehim tal-Partijiet li d-dispożizzjonijiet dwar il-protezzjoni tal-investiment iridu jiġu interpretati u applikati b'kunsiderazzjoni xierqa tal-impenji tagħhom skont il-Ftehim ta' Pariġi u tiċċara li l-investituri għandhom jistennew li l-UE u ċ-Ċilì jadottaw miżuri biex jiġġieldu t-tibdil fil-klima; jinnota li l-proċeduri għas-soluzzjoni tat-tilwim stabbiliti mill-ftehim isegwu s-Sistema ta' Qorti tal-Investiment tal-UE, bi tribunal permanenti, indipendenti u imparzjali u tribunal tal-appell; jenfasizza l-ħtieġa li jiġu implimentati u mtejba aktar id-dispożizzjonijiet dwar il-protezzjoni tal-investiment f'konformità mar-rakkomandazzjonijiet tal-Parlament fir-riżoluzzjoni tiegħu tat-23 ta' Ġunju 2022 dwar il-futur tal-politika ta' investiment internazzjonali tal-UE;

44. Huwa konvint li l-impenji l-ġodda għall-aċċess għas-suq rigward il-kummerċ fis-servizzi se jġibu opportunitajiet ġodda ta' negozju għall-kumpaniji tal-UE u taċ-Ċilì, inklużi l-intrapriżi żgħar u ta' daqs medju (SMEs); jinnota li l-Ftehim fih kapitolu tal-ogħla livell dwar il-kummerċ diġitali li se jiffaċilita l-kummerċ elettroniku u jipproteġi lill-klijenti online;

45. Jenfasizza li l-Ftehim jippreserva d-dritt tal-gvernijiet li jirregolaw fl-interess pubbliku, pereżempju biex jipproteġu s-saħħa pubblika, il-konsumaturi jew l-ambjent; jisħaq li d-dritt tal-gvernijiet li jirregolaw mhuwiex limitat għal dawn l-oqsma; jissottolinja li l-ftehim jiggarantixxi d-dritt tal-awtoritajiet pubbliċi li jżommu s-servizzi pubbliċi bħall-edukazzjoni, il-kura tas-saħħa u l-ilma, jew li jerġgħu jinnazzjonalizzaw is-servizzi pprovduti privatament;

46. Jenfasizza li l-kumpaniji tal-UE u taċ-Ċilì se jkunu jistgħu jibbenefikaw minn aċċess aħjar għas-swieq tal-akkwist pubbliku għall-prodotti, is-servizzi u x-xogħol fil-livell (sotto)ċentrali; jenfasizza r-rekwiżiti ta' trasparenza msaħħa; jilqa' l-fatt li l-ftehim jippermetti li l-entitajiet tal-akkwist iqisu l-kunsiderazzjonijiet ambjentali u soċjali matul il-proċedura ta' akkwist;

47. Jilqa' l-kapitolu ddedikat għall-SMEs, li jirrappreżentaw proporzjon kbir tal-kummerċ UE-Ċilì; jistieden lill-Kummissjoni tassisti lill-SMEs biex jisfruttaw bis-sħiħ l-opportunitajiet li jipprovdi l-ftehim modernizzat, inkluż billi tipprovdi gwida lin-negozji li jesportaw u jimportaw dwar l-opportunitajiet il-ġodda ta' aċċess għas-suq, kif ukoll billi tipprovdi appoġġ amministrattiv u tekniku, tissimplifika l-proċeduri u tindirizza l-ostakli tekniċi għall-kummerċ li jolqtu b'mod sproporzjonat lill-SMEs;

48. Jisħaq li l-isforzi globali għall-ġlieda kontra t-tibdil fil-klima se jirrikjedu tranżizzjoni rapida lejn l-enerġija rinnovabbli u azzjoni rapida tal-gvern biex jiġu eliminati gradwalment il-fjuwils fossili, inkluż billi jitnaqqsu l-investimenti fil-fjuwils fossili u jitneħħew il-politiki tal-gvernijiet dwar il-klima mill-protezzjoni tal-investiment; jenfasizza li l-Ftehim għandu jappoġġja l-isforzi internazzjonali fit-tranżizzjoni lejn enerġiji rinnovabbli; iħeġġeġ lill-Partijiet jiżguraw l-allinjament tad-dispożizzjonijiet dwar il-protezzjoni tal-investiment mal-politiki ambjentali, id-drittijiet tax-xogħol u d-drittijiet tal-bniedem; jinnota, madankollu, li l-Ftehim jippermetti protezzjoni għall-investimenti fil-fjuwils fossili; jenfasizza li ċ-Ċilì għandu l-potenzjal li jkollu rwol ewlieni fit-tranżizzjonijiet ekoloġiċi u ġusti globali, ħaġa li għandha tkunu ta' benefiċċju wkoll għall-iżvilupp tal-kapaċitajiet industrijali tiegħu stess; jinnota li l-iżvilupp u l-espansjoni tas-settur tal-enerġija rinnovabbli u l-infrastruttura taċ-Ċilì se jirrikjedu investimenti sostenibbli u prevedibbli massivi, inkluż minn kumpaniji tal-UE; jemmen, f'dan ir-rigward, li l-istrateġija Global Gateway għandha tippermetti l-ħolqien ta' proġetti strateġiċi konġunti u ssaħħaħ il-bini tal-kapaċitajiet; jilqa' f'dan il-kuntest il-ħolqien ta' inizjattiva Ewropea għall-iżvilupp tal-idroġenu rinnovabbli fiċ-Ċilì, li se tippromwovi l-iżvilupp ta' din l-industrija strateġika fil-pajjiż u l-ħolqien tal-impjiegi filwaqt li jiġu promossi l-esportazzjonijiet tal-idroġenu rinnovabbli lejn l-Ewropa, kif ukoll lejn partijiet oħra tad-dinja;

49. Jenfasizza r-rwol ewlieni taċ-Ċilì bħala fornitur ewlieni tal-materja prima kritika, inklużi dawk li huma essenzjali għat-tranżizzjonijiet diġitali u ekoloġiċi, bħal-litju u r-ram; ifaħħar lis-sħab Ċileni tagħna għall-impenn tagħhom li jikkooperaw mal-UE dwar provvisti ta' materja prima kritika, li jgħinu biex tiżdied ir-reżiljenza tal-UE f'setturi bħal dak tal-enerġija, tat-trasport u tal-infrastruttura diġitali u d-difiża; jisħaq li dan il-Ftehim ta' benefiċċju reċiproku se jiżgura aċċess mhux diskriminatorju għall-kumpaniji tal-UE għall-materja prima taċ-Ċilì, filwaqt li jimmira li jħalli biżżejjed spazju f'sens ta' politiki xierqa liċ-Ċilì biex joħloq valur miżjud lokali bl-ipproċessar domestiku u t-trasformazzjoni tal-materja prima; jieħu nota tad-dispożizzjonijiet dwar l-ipprezzar doppju u r-restrizzjonijiet tal-monopolju tal-esportazzjoni; jemmen li l-UE għandha tappoġġja b'mod attiv liċ-Ċilì fl-isforzi tiegħu biex javvanza fil-katina tal-valur; huwa konvint li l-isfruttament tal-materja prima għandu jitwettaq b'mod ambjentalment u soċjalment sostenibbli, u li għandu jkun ta' benefiċċju u ta' impenn għall-komunitajiet lokali, inklużi l-komunitajiet indiġeni, u li jirrispetta bis-sħiħ id-drittijiet tagħhom, inkluż id-dritt għall-kunsens infurmat, ħieles u bil-quddiem; jilqa' b'sodisfazzjon il-Memorandum ta' Qbil bejn l-UE u ċ-Ċilì dwar sħubija strateġika dwar ktajjen tal-valur sostenibbli tal-materja prima u jitlob li jiġi implimentat malajr;

Id-dispożizzjonijiet istituzzjonali

50. Iqis li huwa importanti li l-Kumitat Parlamentari Konġunt għandu jiġi infurmat bid-deċiżjonijiet u r-rakkomandazzjonijiet tal-Kunsill Konġunt u li l-Kumitat Parlamentari Konġunt jista' jirrakkomanda lill-Kunsill Konġunt dwar l-implimentazzjoni tal-Ftehim; jappoġġja l-organizzazzjoni ta' żewġ laqgħat fis-sena tal-Kumitat Parlamentari Konġunt biex ikomplu jissaħħu r-relazzjonijiet parlamentari bejn iż-żewġ partijiet;

51. Jilqa' mekkaniżmu istituzzjonalizzat għall-involviment tal-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili fl-implimentazzjoni tal-Ftehim u t-tisħiħ tal-Gruppi Konsultattivi Domestiċi; jistieden lill-Kummissjoni u lill-awtoritajiet taċ-Ċilì jiżguraw li s-soċjetà ċivili tinvolvi ruħha b'mod attiv u sinifikanti, inklużi l-NGOs, ir-rappreżentanti indiġeni, ir-rappreżentanti tan-negozji u t-trade unions, fil-monitoraġġ tal-implimentazzjoni tal-Ftehim;

52. Jistieden liż-żewġ partijiet jallokaw biżżejjed riżorsi finanzjarji u assistenza teknika lill-Gruppi Konsultattivi Domestiċi biex ikunu jistgħu jwettqu l-kompiti tagħhom kif xieraq; jistenna kooperazzjoni mill-qrib bejn l-UE u l-Gruppi Konsultattivi Domestiċi Ċileni;

53. Iħeġġeġ liż-żewġ partijiet għall-introduzzjoni rapida tal-Ftehim, għall-benefiċċju ta' kulħadd, inklużi l-SMEs u n-nisa;

54. Ifakkar li l-Ftehim se jkun jeħtieġ ratifika kemm fil-livell tal-UE kif ukoll f'dak tal-Istati Membri, filwaqt li l-Ftehim Interim dwar il-Kummerċ, li fih biss l-elementi kummerċjali u ta' investiment li jaqgħu taħt il-kompetenza esklużiva tal-UE, se jidħol fis-seħħ mar-ratifika tiegħu mill-Parlament u mill-Kunsill; huwa tal-fehma li l-qsim tal-ftehim bies jitħaffef il-proċess ta' ratifika jirrispetta bis-sħiħ it-tqassim tal-kompetenzi bejn l-UE u l-Istati Membri tagħha u jippermetti ratifika rapida tal-partijiet li jaqgħu taħt il-kompetenza esklużiva tal-UE, filwaqt li jżomm in-natura komprensiva tal-ftehim;

°
° °

55. Jagħti istruzzjonijiet lill-President tiegħu biex tgħaddi din ir-riżoluzzjoni lill-Kunsill, lill-Kummissjoni, lill-Viċi President tal-Kummissjoni/Rappreżentant Għoli tal-Unjoni għall-Affarijiet Barranin u l-Politika ta' Sigurtà, lill-gvernijiet u lill-parlamenti tal-Istati Membri kif ukoll lill-Gvern u lill-Parlament tar-Repubblika taċ-Ċilì.